

«Я сюди вмирати приїхала, а тепер хочу нашу Перемогу побачити»: історія пенсіонерки із Залиману

Автор:

«Я сюди вмирати приїхала, а тепер хочу нашу Перемогу побачити»: історія пенсіонерки із Залиману

Мешканка с. Залиман Валентина Гуцал на руїнах свого будинку / Фото
«Слобідський край»

Харків'янка Валентина Гуцал переїхала до Залиману Ізюмського району ще до повномасштабної війни, після того, як у неї діагностували онкологію. Окупанти вщент зруйнували її

будинок, сама вона дивом вцілила, каже «померлі родичі врятували». Сьогодні жінка живе у модульному будинку за 30 км від лінії фронту і чекає на Перемогу.

Окупація та руйнування

76-річна Валентина Гуцал втратила свій дім, коли в нього влучив російський снаряд. У 2022 році, коли частина Харківщини була окупованою, село Залиман Савинської громади під контролем росіян перебувало лише місяць. Ворог зосередив у населеному пункті техніку, замінував ліси та береги річок. Відступаючи, підірвав міст, що сполучав Залиман із сусідніми селами.

У квітні 2022 року українські Сили оборони звільнили цю територію і відтіснили лінію фронту за річку Сіверський Донець. Після відступу російські загарбники щодня обстрілювали село з мінометів, танків та авіації. Загинули та були поранені мирні жителі. Близько 80 % мешканців Залиману покинули свої домівки.

Втеча та повернення

Валентина Іванівна також евакуювалася. Коли її будинок згорів за лічені хвилини, українські військові допомогли жінці виїхати до Харкова.

– Дивлюся – одна хата горить, друга хата горить. Біля моєї хати – «бабах». Вирішили йти в погріб. Тільки зачинили двері – знову вибух. Відкриваємо – а хати вже немає, одні тріски, – ділиться пенсіонерка.

Згадуючи той день, жінка розповідає, що їй наснився сон, в якому померлі родичі попередили її про небезпеку.

– Ми зазвичай під час обстрілів ховалися в коморі в будинку, але, коли мені сон наснився, вирішили у погріб іти. Я, знаєте, як стара людина, у сні дуже вірю, – говорить пані Валентина.

У Харкові жінка прожила недовго, винаймала квартиру в знайомих. Через якийсь час вирішила повернутися до Залиману. Разом із сусідами тимчасово оселилася в напівзруйнованому будинку поряд зі своїм подвір'ям, адже від її оселі майже нічого не лишилося – лише купа попелу та рештки згорілих металевих конструкцій. Жінка з гіркотою згадує, що її будинок був відремонтований і затишний. Вона, колишня харків'янка, купила його після того, як їй діагностували онкологію.

– Я сюди вмирати приїхала. Коли мені поставили цей діагноз, лікарі дали півтора року життя. А бачите – дочекалася, коли звідси окупантів вигнали, хочу і нашу Перемогу побачити, –

ділиться пані Валентина.

Руїни будинку Валентини Гуцал / Фото «Слобідський край»

Нове житло

Сьогодні жінка живе сама. Донька й онуки виїхали до Швеції, коли почалося повномасштабне вторгнення. Пенсія в неї невелика, але свій вік вирішила доживати в селі й не планує нікуди виїжджати.

– Я залишилася одна, мої діти й онуки не повернуться до України, поки йде війна. Все, що колись було надбано, все втрачено, – з гіркотою говорить Валентина Гуцал.

За словами старости Залиману Юрія Чередниченка, до села повернулося лише 408 мешканців – це половина від довоєнної чисельності. Дехто отримав компенсацію через програму «ЄВідновлення», інші – будматеріали для ремонту. Для тих, у кого не було документів на право власності, виділили модульні будинки. Разом із Валентиною Іванівною таке житло отримали ще двоє

пенсіонерів та одна родина з дітьми.

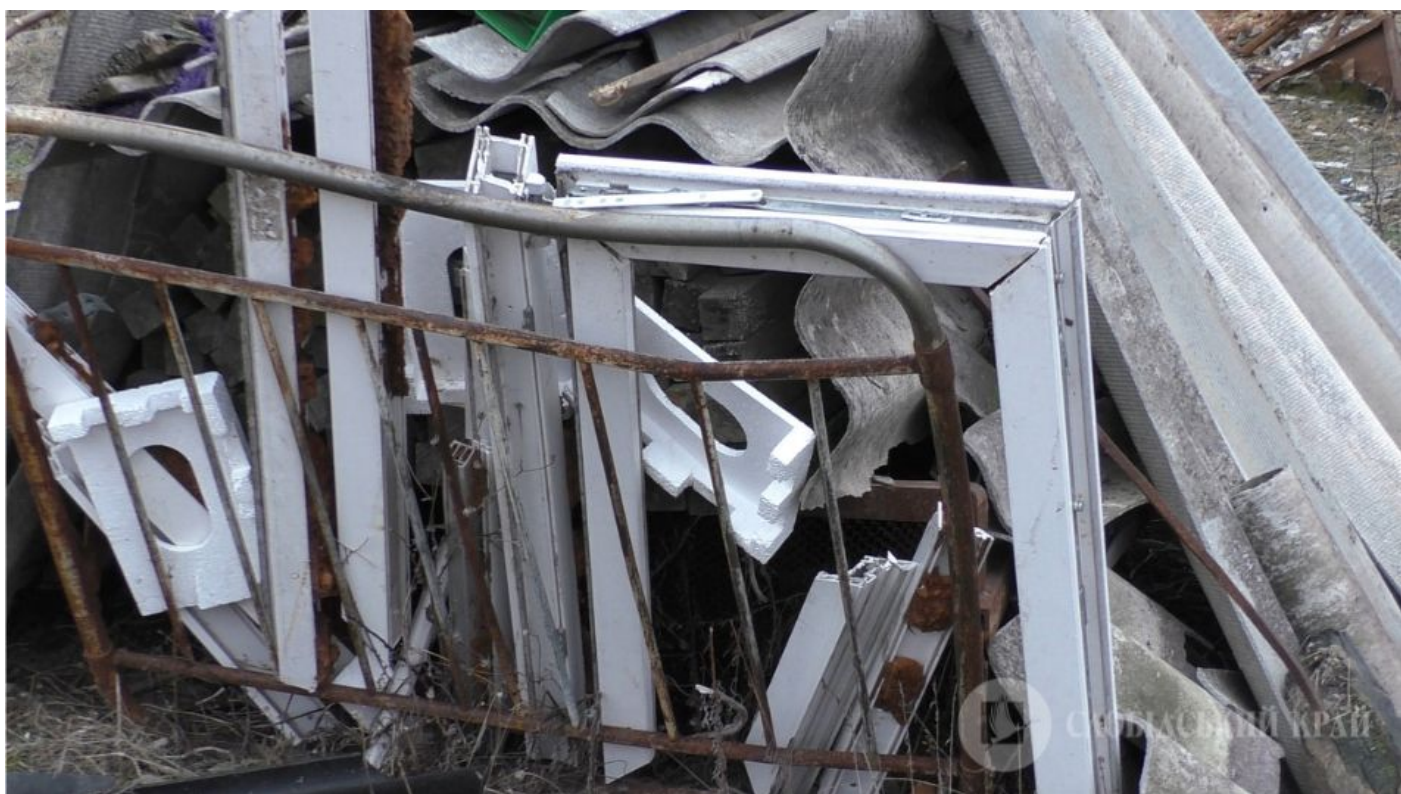

Модульний будинок, який встановили замість зруйнованого росіянами на подвір'ї Валентини Гуцал / Фото «Слобідський край»

– Щоб відновити документи на право власності, потрібно звертатися до суду, а це тривалий процес, а людям уже зараз потрібне житло. Придбати чи відновити вони не можуть, тож необхідне тимчасове рішення, – пояснює Юрій Чередниченко.

Модульний будинок пані Валентини розташований неподалік від залишків її зруйнованого дому. Розбирати завали поки що не можна – триває процедура оцінки втрат. Більшість прибудинкових споруд знищені вщент. Навпроти зруйнованої хати стоїть залишок великої печі – без дверцят, із розбитим корпусом. Колись вона була в літній кухні й давала тепло. Тепер про її існування нагадує лише димар. Позаду – згарище саду. Від нього лишилися тільки голі стовбури. Крони згоріли ще у 2022 році. Обабіч стоїть єдина

вціліла споруда – погріб. Саме він урятував господарці життя.

*Зруйнована піч та залишки вікон від будинку / Фото:
«Слобідський край»*

– Коли обстрілювали село, ми встигли заховатися в погребі. А мій собака загинув, бо був біля хати, – згадує жінка.

Побут у новому домі

Після огляду зруйнованого подвір'я Валентина Іванівна запрошує до нової оселі. Це невеликий світлий будиночок, складений із двох блоків. У ньому дві спальні з меблями та кухня з кондиціонером, холодильником, електричною плитою, чайником, кухонною стінкою та столом. У кутку теплом віддає маленька «буржуйка».

– У проєкті пічки не було, але мені її встановили. Все тут працює на електриці, а моєї пенсії не вистачить на великі рахунки. Тому топлю дровами. Он мій садок згорів – ходжу, пиляю гілки на дрова, – розповідає Валентина Іванівна.

У будинку є санвузол, пральна машина. Водопостачання ще не підключили, але труби вже проклали. Жінка вдячна ремонтній бригаді за допомогу, бо сама б не змогла впоратись.

Нові меблі у модульному будинку / Фото: «Слобідський край»

Відбудова села

Росіяни зруйнували в Залимані не лише будинки, а й школу, дитячий садок, Будинок культури, адмінбудівлі та інші соціальні об'єкти. На їх відновлення потрібні значні кошти, яких громада поки що не має. Однак за два роки після деокупації вдалося відновити електропостачання та встановити сонячну підстанцію, яка економить кошти та слугує резервним джерелом енергії. Також у селі вже проведено водопостачання.

– Ми сподіваємося, що люди повернуться, і село поступово оживе, – говорить староста.

Однак село й досі залишається прифронтовим: частина території замінована, а до лінії бойових дій лише 30 кілометрів. Незважаючи на це, Валентина Іванівна не покидає свій дім, як і інші мешканці. Вони вперто відбудовують зруйноване, прагнучи відродити своє рідне село.

*Сонячні панелі та новий ЦНАП Савинської громади / Фото:
«Слобідський край»*

Раніше ми писали, що Савинська громада Харківської області [продовжує розвиватися](#) завдяки власній стратегії та підтримці міжнародних партнерів, зосереджуючи увагу на збереженні людського ресурсу та реалізації важливих проєктів для розвитку.